

Rygmarvsskadet:

- **Tetraplegi** → Alle 4 ekstremiteter påvirket, dvs. skaden findes cervikal.
- **Paraplegi** → 2 Ekstremiteter er påvirket, dvs. skaden findes thoraco-lumbalt.
- **Komplet tværslæsningslæsion** → Total overrivning, dvs. funktioner under skadestedet er permanent ophørt.
- **Inkomplet tværslæsningslæsion** → Her vender en del af muskelkraften og/eller følesansen tilbage under læsions stedet.
- **Spinalshock** → Momentant ophør af alle funktioner i medulla spinalis under skadestedet. Dvs. påvirkning af det motoriske, sensoriske og autonome nervesystem.
 - Dette aftager typisk efter 4-6 uger.
- **Behandling** → Operation, stabilisering af fraktur, dekompression, konservativ behandling → stiv halskrave.
- **SCI** → Spinal Cord Injury

Hjernen:

- **Cerebellum** → Lillehjernen
- **Cerebrum** → Storhjernen
- **Diencephalon** → Mellemhjernen
- **Dura mater** → Den yderste hjernehinde
- **Arachnoidea** → Den midterste hjernehinde
- **Pia mater** → Den inderste hjernehinde
- **Pons** → Hjernebroen
- **Hjernestammen** → Indeholder CNS's livsnødvendige funktioner. - regulering af kredsløb og respiration mm.
- **Liquor/CSV** → Cerebrospinalvæske/hjernevæske, som omkredser og beskytter hjernen og løber langs medulla spinalis.
 - Vi producerer 300-500 ml/døgn
- **Brocas område** → Talesproget
- **Wernickes område** → Sprogforståelsen
- **Medulla spinalis** → Rygmarven
- **Medulla oblongata** → Den forlængede marv
- **Formatio reticularis** → En del af hjernestammens grå substans, det retikulære aktiveringssystem

Hjerneblødninger:

- **SDH** → Subduralt hæmatom, dette er en blødning mellem dura og over arachnoidea
- **EDH** → Epiduralt hæmatom, dette er en blødning mellem kraniets inderside inderside og dura
- **SAH** → Subarachnoidal hæmatom, dette er en blødning ud i rummet mellem pia mater og arachnoidea. Kaldes også hjernehindeblødning. Stammer hyppigst fra en rumperet aneurisme.
- **T-SAH** → Traumatisk subarachnoidal hæmatom, se SAH, dog udløst grundet traumatisk skade.
- **ICH** → Intracerebralt hæmatom, blødning i parenkymet
- **IVH** → Intraventrikulær hæmatom, blødning i hjernens ventrikelsystem.
- **Kontusionsblødninger**
 - Traumatisk kvæstelse af hjernen med blødning og ødem af hjernevævet
- **DAI** → **Diffus axonal skade**
 - Punktformet blødninger
 - Overrivning af hvid substans

Behandling:

- **Kraniektomi** → Kirurgisk fjernelse af en del af knoglen fra kraniet for at give mere plads til hjernen uden tilbagelægning af knogleplade
- **Kraniotomi** → Operation, der indebærer fjernelse af en del af knoglen fra kraniet for at skabe en åbning, hvorigennem kirurgi kan gennemføres
- **Shunt (VP)** → Denne består af en tynd slange med ventil, som går fra en af hjerneventriklerne til bughulen eller hjertet, hvor hjernevæsken bliver optaget i blodbanen
- **A-grafi** → Arteriografi; En 3D undersøgelse hvor alle intracerebrale arterier og deres forgreninger fremstilles via et kateter i en arterie. (Her ses aneurismer + de behandles)
- **Coil** → Endovaskulær behandling. via et arterie hvor aneurismet lukkes ved at udfylde aneurismet med små tråde af titanium (som en garnnøgle)
- **Stent** → Endovaskulær behandling via et arterie hvor aneurismet stabiliseres med et gitter
- **Clips** → Operativ beh. af aneurisme ved at sætte små clips ved aneurismet og stopper blodforsyningen.
- **Hyperton NaCl** → NaCl med høj koncentration af salt, som suger væske til sig fra det ekstracellulære rum og ind i blodbanen → sænker ICP.
- **EVD** → Ekstern ventrikulært dræn. Et dræn ind i hjernens ventrikelsystem, til at drænere overskydende CSV.

Ordlister 1:

- **MAP** → Middelblodtrykket
- **ICP** → Intrakranielt pressure - trykket i hovedet.
- **CPP** → Cerebral perfusionstryk → MAP - ICP
- **CO₂** → Ved høj CO₂(hyperkapni) dilaterer blodkar. → ICP stiger

→ Ved lav CO₂ (hypokapni) kontrahere blodkar → ICP falder

- **EEG** → Udstyr til måling af hjernebarkens spontane og elektriske aktivitet.
- **GCS** → Glasgow coma score - et scoringsredskab til at vurdere patienten bevidsthed
- **Hydrocephalus** → Opstår pga. forstyrrelser i CSF's sekretion, transport eller absorption.
- **Raumedic** → Måleudstyr til ICP. Kaldes også trykmåler.
- **Monroi blok** → Monroi forbinder sideventriklerne, hvis der opstår blokade her, kaldes det for monroi blok. Det kan da blive nødvendigt med 2X EVD for at komme af med overskydende CSF.
- **WUC** → Wake up call
- **Paralyse** → Fuldstændig lammelse af dele eller hele kroppen
- **Parese** → Nedsat kraft i muskulatur. Parese kan stamme fra muskler, perifere nerver eller central parese.

Ordlister 2:

- **Oral intuberet/endotracheal intuberet** → Pt'en har et rør via mund eller næse til trachea
- **Tracheostomi** → Pt'en har et rør gennem halsen til luftrøret. Foretages enten kirurgisk eller som Perkutan Dilatationstracheostomi - PDT
- **Ekstubation** → Patienten får fjernet tuben fra munden og har respiration på egne konditioner.
- **CPAP** → Continuous Positive Airway Pressure - et konstant positivt lufttryk "Lungegymnastik"
- **NIV** → Behandling via respirator, hvor der skabes overtryksventilation, via en tætsluttende maske.
- **Atelektase** → Sammenfald af lungeafsnit
- **D+R** → Dyrkning + resistens
- **Røntgen thorax** → Røntgenbillede af lungerne
- **Dysfagi** → Fejlsynkning
- **Delirium på Intensiv** → Et forstyrret og svingende bevidsthedsniveau præget af fx. hallucinationer, hukommelsestab, desorientering og taleforstyrrelser
- **Sporstoffer** → Blodprøver, hvor man måler zink, magnesium og fosfat
- **A-gas** → Arteriel blodprøve, der bl.a. viser syre/base status, iltningsevne, CO₂ og elektrolyt forhold

Medicin:

Sedation/analgesi

- Propofol → Anæstetikum med hæmmende virkning på CNS.
- Remifentanyl → Syntetisk morfinlignende analgetikum. Ren opioidagonist.
- Midazolam → Benzodiazepin som anvendes til sedation
- Fentanyl → Syntetisk morfinlignende analgetikum. Ren Opioidagonist (ca. 100 gange stærkere end morfin)

Blodtryk

- Noradrenalin → Stimulerer sympaticus og er karkontraherende - Øger BT
- Phenylephrin → Stimulerer sympaticus og er karkontraherende - Øger BT
- Efedrin → Stimulerer sympaticus og er karkontraherende - Øger BT
- Nimotop → Kardilaterende - sænker BT. Forebygger karspasmer. Calciumantagonist.
- Labetalol → Kardilaterende, reducerer perifere modstand, og hjertefrekvens - sænker BT

Medicin:

Kramper

- Levetiracetam → Antiepileptikum
- Pro-Epanutin/Fenytoin → Antiepileptikum
- Valproat/Orfiril → Antiepileptikum
- Stesolid → Anxiolytikum af benzodiazepingruppen. Krampestillende.
- Sedation til at bryde kramper (propofol/midazolam)

Andet

- Clonidine → Beh. af abstinenser fx ifbm. aftrapning af sedation. Det er også BT og HF sænkende.
- Furosemid/furix → Vanddrivende, diuretikum.
- Hjertemagnyl → Tromboseprofylakse
- Clopidogrel → Trombocytfunctions-hæmmende
- Fragmin → Antikoagulant
- Solu-medrol → Binyrebarkhormon, hæmmer inflammation.

- Ondansetron → Kvalmestillende